

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 241/04-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. marca 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Alexandra Bröstla o sťažnosti Ing. Mariána Fraňu, bytom P., a Ing. Iva Šafranku, bytom P., zastúpených advokátkou Mgr. Z. K., PhD, B., vo veci namietaného porušenia ich základných práv upravených v čl. 19 ods. 2, čl. 22 a v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ich práv upravených v čl. 6 ods. 1 a v čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 21. júna 2004 č. k. 1 Co 115/03-142 v časti týkajúcej sa zamietnutia ich žaloby a konaním, ktoré mu predchádzalo, takto

r o z h o d o l :

Základné práva Ing. Mariána Fraňu a Ing. Iva Šafranku upravené v čl. 19 ods. 2, čl. 22 a v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ich práva upravené v čl. 6 ods. 1 a v čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 21. júna 2004 č. k. 1 Co 115/03-142 v časti týkajúcej sa zamietnutia ich žaloby a konaním, ktoré mu predchádzalo, porušené neboli.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. septembra 2004 faxom a následne 17. septembra 2004 poštou doručená sťažnosť Ing. Mariána Fraňu, bytom P., a Ing. Iva Šafranku, bytom P., (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou Mgr. Z. K., PhD, B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do ich súkromného života upraveného v čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na zachovanie listového tajomstva, tajomstva dopravovaných správ a iných písomností a ochranu osobných údajov upraveného v čl. 22 ústavy a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ich práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie podľa čl. 8 Dohovoru rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) z 21. júna 2004 č. k. 1 Co 115/03-142 v časti týkajúcej sa zamietnutia ich žaloby a konaním, ktoré mu predchádzalo.

Sťažovatelia podali pôvodne žalobu o ochranu osobnosti Okresnému súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) proti Ing. A. D. - svojmu spoločníkovi v obchodnej spoločnosti KOMPIT, spol. s r. o., so sídlom v Prešove, Železničiarska 12. Dôvodom na podanie žaloby bola skutočnosť, že Ing. A. D., po tom, ako zistil, že v kancelárii spoločnosti je namontované odpočúvacie zariadenie, túto skutočnosť neoznámil svojim spoločníkom - sťažovateľom a opakovane si vypočul zvukové záznamy na magnetofónovej páske, ktorú dokonca vymieňal. Sťažovatelia sa podanou žalobou od žalovaného domáhali písomného ospravedlnenia.

Okresný súd rozsudkom č. k. 11 C 79/01-100 z 9. decembra 2002 žalobu sťažovateľov zamietol (a aj žalovaným medzitým podanú protižalobu). Sťažovatelia (aj žalovaný) sa proti rozsudku odvolali. Krajský súd rozsudkom č. k. 1 Co 115/03-142 z 21. júna 2004 rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil. Sťažovatelia vidia v právnom

odôvodnení tohto rozhodnutia, pokiaľ ide o predmet žaloby, porušenie nimi označených základných práv. Nesúhlasia so stručnosťou a s obsahom odôvodnenia, ktoré k predmetu žaloby znie: *„Vypočutie zvukového záznamu v žiadnom prípade nemôže byť hodnotené ako jeho použitie. Sluchové vnímanie zhotovenej nahrávky bez jej ďalšieho použitia alebo postúpenia iným osobám nie je zásahom do osobnostného práva požívajúcim zákonnú ochranu vo forme uloženia povinnosti ospravedlniť sa za takéto konanie“*.

Sťažovatelia túto časť odôvodnenia označili za ústavne nekonformnú, zjavne neodôvodnenú, arbitrálnu interpretáciu hmotného práva, na základe ktorej dospeli k záveru, že označeným rozsudkom a konaním krajského súdu, ktoré predchádzalo vyneseniu tohto rozsudku, bol porušený čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ako aj čl. 19 ods. 2 a čl. 22 ústavy a čl. 8 Dohovoru.

Porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru vidia sťažovatelia v tom, že krajský súd nedodrжал ich ústavné procesné práva, a porušenie čl. 19 ods. 2 a čl. 22 ústavy a čl. 8 Dohovoru v tom, že interpretoval samotné právo ústavne nekonformným, zjavne neodôvodneným a arbitrálnym spôsobom; s právnym názorom krajského súdu vyslovili jednoznačný nesúhlas. Namietajú, že rozsudok krajského súdu neobsahuje v odôvodnení dostatočné a relevantné dôvody, na základe ktorých bol vynesенý, namietajú taktiež skutočnosť, že krajský súd neodôvodnil ani svoj právny názor, a tiež to, že vôbec nereagoval ani na námietky a argumenty, ktoré v odvolaní uviedol právny zástupca sťažovateľov. Sú preto presvedčení, že rozsudkom krajského súdu a konaním, ktoré predchádzalo jeho vyneseniu, bol porušený čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Porušenie čl. 19 ods. 2 a čl. 22 ústavy a čl. 8 Dohovoru vidia sťažovatelia v tom, že krajský súd im odmietol poskytnúť ochranu pred zásahmi žalovaného do ich práva na ochranu osobnosti, a teda aj do práv zaručených označenými článkami. Krajský súd súčasne svojím rozsudkom umožnil, resp. akceptoval pretrvávanie stavu, v ktorom práva sťažovateľov môžu byť kedykoľvek zo strany žalovaného porušované, pretože podľa sťažovateľov neprijal efektívne opatrenia na ich ochranu pred namietaným zásahom zo strany žalovaného, ako ani pred prípadnými budúcimi neoprávnenými zásahmi. Sťažovatelia vo svojej sťažnosti zdôraznili, že slovné spojenie „právo na ochranu“ použité

tak v § 11 Občianskeho zákonníka, ako aj v čl. 19 ods. 2 ústavy implikuje v sebe aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v čl. 19 ods. 2 ústavy, ktorých nedodržanie môže mať za následok popri porušení práva na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj jeho porušenie.

Sťažovatelia požadujú, aby ústavný súd vydal tento nález (s upresnením bodu 5 doručeným ústavnému súdu 20. septembra 2004):

„1. Základné právo Ing. Mariána Fraňa a Ing. Iva Šafranka podľa článku 19 ods. 2, článku 22 a článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, článku 6 ods. 1 a článku 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 21. júna 2004, sp. zn. 1 Co 115/03, ktorým krajský súd potvrdil rozsudok Okresného súdu v Prešove z 9. decembra 2002, sp. zn. 11 C 79/01, v časti týkajúcej sa zamietnutia žaloby Ing. Mariána Fraňa a Ing. Iva Šafranka, a konaním, ktoré mu predchádzalo, porušené bolo.

2. Zrušuje rozsudok Krajského súdu v Prešove z 21. júna 2004, sp. zn. 1 Co 115/03 v časti týkajúcej sa zamietnutia žaloby Ing. Mariána Fraňa a Ing. Iva Šafranka a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

3. Ing. Mariánovi Fraňovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 57.400,- Sk (slovom päťdesiatšesťtisícštyristo slovenských korún), ktoré je Krajský súd v Prešove povinný vyplatiť Ing. Mariánovi Fraňovi, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ing. Ivovi Šafrankovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 57.400,- Sk (päťdesiatšesťtisícštyristo slovenských korún), ktoré je Krajský súd v Prešove povinný vyplatiť Ing. Ivovi Šafrankovi, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia Ing. Mariána Fraňa a Ing. Iva Šafranka advokátke Mgr. Z. K., Phd., Advokátska kancelária, B., vo výške 22.180,- Sk (slovom dvadsaťdvatisícstoosemdesiat slovenských korún) do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet č. ... vedený v Tatra banka, a. s., Bratislava“.

Ústavný súd prerokoval sťažnosť podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní

pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov a uznesením č. k. II. ÚS 241/04-31 z 23. novembra 2004 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie právna zástupkyňa sťažovateľov a krajský súd oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Krajský súd vo svojom stanovisku ďalej uviedol, že navrhuje, aby sa sťažnosti nevyhovelo, pretože podľa jeho názoru sťažovatelia žiadajú od ústavného súdu rozhodnutie, ku ktorému má dospieť všeobecný súd.

II.

Sťažovatelia namietajú porušenie ich základných práv upravených v čl. 19 ods. 2, čl. 22 a v čl. 46 ods. 1 ústavy a ich práv upravených v čl. 6 ods. 1 a v čl. 8 Dohovoru.

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy „Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.“.

Podľa čl. 22 ods. 1 ústavy „Listové tajomstvo, tajomstvo dopravovaných správ a iných písomností a ochrana ostatných údajov sa zaručujú.“.

Podľa čl. 22 ods. 2 „Nikto nesmie porušiť listové tajomstvo ani tajomstvo iných písomností a záznamov, či už uchovávaných v súkromí, alebo zasielaných poštou, alebo iným spôsobom; výnimkou sú prípady, ktoré ustanoví zákon. Rovnako sa zaručuje tajomstvo správ podávaných telefónom, telegrafom alebo iným podobným zariadením.“.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy „Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.“.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“.

Podľa čl. 8 ods.1 Dohovoru „Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydli a korešpondencie.“.

Podľa čl. 8 ods. 2 Dohovoru „Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.“.

K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy:

Podstatou sťažnosti namietajúcej porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru je nesúhlas sťažovateľov s odôvodnením rozsudku krajského súdu a s jeho právnym názorom vysloveným v namietanom rozsudku.

Čo sa týka odôvodnenia rozsudku, sťažovatelia namietajú nedostatočné dôvody a absenciu relevantných dôvodov, na základe ktorých bol vyneseny. Čo sa týka ich nesúhlasu s právnym názorom krajského súdu, namietajú svojvôľu pri výklade a aplikácii zákonného právneho predpisu; argumentujú pritom gramatickým výkladom slova „použit“, opierajúc sa o Krátky slovník slovenského jazyka (Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava, 1997, str. 513).

V súvislosti s namietaným odôvodnením ústavný súd poukazuje na tú skutočnosť, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03). Vyjadruje to aj znenie § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a jasne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy, a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec

podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

Vychádzajúc z týchto úvah zastáva ústavný súd názor, že neexistuje žiadna spojitosť medzi odôvodnením rozhodnutia krajského súdu a tvrdeným porušením základných práv sťažovateľov na spravodlivý proces.

Krajský súd v časti odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, že *„Vypočutie zvukového záznamu v žiadnom prípade nemôže byť hodnotené ako jeho použitie. Sluchové vnímanie zhotovenej nahrávky bez jej ďalšieho použitia alebo postúpenia iným osobám nie je zásahom do osobnostného práva požívajúcim zákonnú ochranu vo forme uloženia povinnosti ospravedlniť sa za takéto konanie.“*, a ďalej vysvetlil, že *„... sluchové vnímanie zvukovej nahrávky s jej ďalším použitím alebo postúpením iným osobám je zásahom do osobnostného práva požívajúcimi zákonnú ochranu vo forme uloženia povinnosti ospravedlniť sa za takéto konanie“, a naopak „... sluchové vnímanie zvukovej nahrávky bez jej ďalšieho použitia alebo postúpenia iným osobám je zásahom do osobnostného práva nepožívajúcimi zákonnú ochranu vo forme uloženia povinnosti ospravedlniť sa za takéto konanie.“*. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd týmto jednoznačne vyjadril a dostatočne odôvodnil svoj právny názor v namietanom rozhodnutí a nemožno preto považovať napadnuté rozhodnutie ani za svojvoľné, ani za arbitrálné.

V súvislosti s nesúhlasom sťažovateľov s právnym názorom krajského súdu ústavný súd v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou uvádza, že nesúhlas sťažovateľov s namietaným rozhodnutím krajského súdu samo osebe nezakladá porušenie označeného základného práva sťažovateľov (II. ÚS 34/94, II. ÚS 3/97).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd vyslovil, že nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľov upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy a ich práva upraveného v čl. 6 ods. 1 ústavy.

K namietanému porušeniu čl.19 ods. 2 a čl. 22 ústavy a čl. 8 Dohovoru:

Podstatou sťažnosti namietajúcej porušenie čl. 19 ods. 2 a čl. 22 ústavy a čl. 8 Dohovoru je skutočnosť, že krajský súd odmietol poskytnúť sťažovateľom ochranu pred zásahmi žalovaného do ich práva na ochranu osobnosti, a teda aj do práv zaručených označenými článkami tým, že svojím rozsudkom umožnil, resp. akceptoval pretrvávanie stavu, v ktorom práva sťažovateľov môžu byť kedykoľvek zo strany žalovaného porušované. Argumentácia sťažovateľov na podporu vyslovenia porušenia ich základných práv upravených v čl. 19 ods. 2 a čl. 22 ústavy a čl. 8 ods. 1 Dohovoru sa opiera o ich nesúhlas s právnym názorom krajského súdu.

Podľa názoru sťažovateľov bolo potrebné, aby krajský súd preskúmal, či zasahovanie zo strany žalovaného spočívajúce vo vypočutí si zvukového záznamu bez privolenia sťažovateľov bolo v súlade s § 12 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a ak nie, či bolo nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na dosiahnutie konkrétnych legitímnych cieľov. Krajský súd podľa ich názoru tým, že nedodrжал takýto postup, nielenže odmietol sťažovateľom poskytnúť ochranu pred neoprávneným zásahom žalovaného, ale súčasne svojím právnym názorom vysloveným v rozsudku umožnil pretrvávanie stavu, v ktorom práva sťažovateľov môžu byť kedykoľvek zo strany žalovaného porušované. Okrem toho argumentujú tým, že tak v § 11 Občianskeho zákonníka, ako aj v čl. 19 ods. 2 ústavy sú obsiahnuté minimálne garancie procesnej povahy, ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd v súvislosti s rozhodovaním o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru posúdil právny názor krajského súdu z hľadiska namietania jeho ústavných limitov tak, že ho uznal za dostatočne odôvodnený, t. j. nie svojvoľný a arbitrálny, a v nadväznosti na toto rozhodnutie dospel k záveru, že nedošlo k porušeniu označených základných práv sťažovateľov napadnutým rozhodnutím a postupom krajského súdu.

V súvislosti s posudzovaním možnosti porušenia čl. 19 ods. 2 a čl. 22 ústavy a čl. 8 ods. 1 Dohovoru ústavný súd uvádza, že sťažovatelia argumentujú, že čl. 19 ods. 2 ústavy a aj § 11 Občianskeho zákonníka implikuje v sebe aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy. V tejto súvislosti považoval ústavný súd za relevantné svoje rozhodnutie týkajúce sa porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, podľa ktorého označené ústavnoprosné práva sťažovateľov neboli porušené. V nadväznosti na toto rozhodnutie ústavný súd poukazuje na to, že keďže podľa jeho názoru krajský súd neporušil ústavnoprosné základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu, nemohol porušiť ani minimálne garancie procesnej povahy obsiahnuté v čl. 19 ods. 2 ústavy, ktorých porušenie namietajú sťažovatelia, a v nadväznosti na tento záver rozhodol, že napadnutým rozhodnutím a postupom krajského súdu nedošlo ani k porušeniu základných práv sťažovateľov upravených v čl. 19 ods. 2, čl. 22 ústavy a v čl. 8 Dohovoru.

Absencia porušenia ústavnoprosných princípov vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecného súdu za porušenie základných práv sťažovateľov hmotnoprosného charakteru upravených v čl. 19 ods. 2 a čl. 22 ústavy a v čl. 8 ods. 1 Dohovoru, a preto aj v tomto prípade ústavný súd vyslovil, že nedošlo k porušeniu označených základných práv sťažovateľov.

V nadväznosti na toto rozhodnutie ústavného súdu bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších požiadavkách sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. marca 2005